

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Practica Theologiae Mysticae

Gelen, Victor

Coloniae Agrippinae, 1652

Tertius Status mysticus est contemplationis. Et primo modi affirmatiui.
Decisio Septima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9766

riori progressu merito cohibendi sunt, qui muliebri curiositate magis, quam firmo animi intuitu seipsos ingerunt; ne forte minus proficere, aut perfecti videantur; quam hi, vel illi quos audierint, vel legerint in sequentibus statibus versari, vel qui [absque praxi a eorum quæ legunt, & intelligunt, ad contemplationem se transire posse arbitrantur.] horum enim præceptis feruor, est similis illi, quo Samaritana illa mulier, quæ quinque viros habuerat, & sextum habebat, (cum à Salvatore nostro audiuisset, quod aqua illa, quam ipse daturus esset, fieret fons aquæ viuæ salientis in vitam æternam,) in hac verba prorupit: Domine da mi-

hi hanc *b* aquam, vt non sitiam amplius, neque veniam huc haurire. & ideo Saluator noster responsionem omnino alienam, vt videbatur (quæ etiam sine admiratione non legitur) dedit dicens: vade, voca virum tuum. mira certè responsio, ad tam pium desiderium; verum sciebat benè qui corda scrutatur, & renes, inconstantes, nec solido fundamento pietatis erectos, tum nubere velle, cum in Christo luxuriati fuerint: & vbi sensualis, ac naturalis de Deo oblectatio, vt summo & primo Bono disparuerit, tum sæculi voluptatibus iterato coinquinari. Et hisce de statu aspirationis breuiter positus, de statu contemplationis consequenter dicemus.

a Cansfelt de vol. Dei, 1. p. c. 18. *b* Ioan. 4.

TERTIVS STATUS MYSTICVS EST CONTEMPLATIONIS,

ET PRIMÒ:

MODI AFFIRMATIVI.

DECISIO SEPTIMA.

ANIMALITATE, siue inferioris hominis capacitate, instantanea aspirationum actiuitate, ad interiora sua reuocata, & dilectione ipsius infinitis propemodum, & vt ita dicam, paruis actibus expleta; spiritus rationalis à vinculis passionum, & fallacijs sæculi tantisper expeditus, ad amplitudines & spatia cœlestia perlustranda, lumen internum dirigit: quo ita contemplationis aspectu, penitus sibi ad oculum statuat, quod quasi ex rapina,
I & fur-

& furtiuè in aspirationis statu, sibi adoptauerat, pro vt ex sequentibus constabit. Et

- I. *Quid sit Contemplatio propriè.*
- II. *Contemplatio propriè sumpta est modi vel affirmatiui, vel negatiui.*
- III. *Contemplatio modi affirmatiui, est secundum attributa diuina, Bonitatis, Sapientia, &c.*
- IV. *Subindè etiam sine attributis diuinis ad nudam essentiam penetrat contemplatio.*
- V. *Contemplatio diuinitatis, pro vt transcendit omnia, ob diuersos modos operandi, hoc loco rarò prodest.*
- VI. *Quod interruptio fruitionis restauretur auersione, & conuersione mystica, quamdiu contemplatio est affirmatiua.*
- VII. *Quod contemplatio, quæ sit per inhesionem, aut expectationem deducat ad falsum otium.*
- VIII. *Contemplationem non per firmam inhesionem, sed operatione noua, per trinariam distinctionem formari, & continuari debere.*
- IX. *Contemplatio siue de attributis diuinis, siue de nuda essentia diuina, durat usque ad initium priuationis.*
- X. *Contemplatio affirmatiui & negatiui modi in praxi contingit promiscuè.*
- XI. *Synopsis status contemplationis modi affirmatiui.*

ARTICVLVS PRIMVS.

Quid sit contemplatio propriè.

DVm hic de contemplatione secundum propriam acceptionem loquimur, & pro vt per se statum mysticum à præcedentibus, & sequentibus discretum constituit; absit omninò latissima illa acceptio, qua contemplatio commune quid est ad omnes operationes fixas intellectus; absit etiam confusa illa descriptio, qua nonnulli mysticorum, ea, quæ propria sunt statibus vnionis, & transformationis, sub contemplationis nomine explicarunt. Est ergò Contemplatio propriè sumpta [di-

uinæ a veritatis simplex intuitus.] simplex quidem, vt à cogitatione, quæ ad euagationem pronus aspectus est; & à meditatione, quæ vt plurimum laboriosa, & discursuum varietate plena est, absoluatur; intuitus verò, vt affectuosa reiteratio aspirationum corrigatur. Contemplatio enim expedite, & iucundè sub vno visionis radio ad innumera sese diffundit, & post meditationis, & aspirationis status, [mentis ad *b* Deum eleuationem, per modum consistentiæ,] porrigit: Ad mensuram tamen modi naturalis, qui ordinariè est per discursum, & rationem, cum vsu, aut saltem passione phantasmatum; licet contem-
platio

a S. Thom. 2. 2. q. 180. A. 1. 2. *b* Barbans. sem. occult. 2. p. c. 4 s. 6.

platio simplex, & pura videatur. quod autem contemplationis modus duplex sit, consequenter dicendum est,

Contemplatio proprie sumpta est modi vel affirmatiui vel negatiui.

ARTICVLVS SECVNDVS.

Licet [in DEI cognitionem veniamus a non tantum per affirmationem; sed etiam per negationem,] & modus affirmationis, vel negationis sit tantum medium, seu auxilium proportionatum contemplationi, ipsaq; contemplatio vnius sit naturæ, & conditionis; quod videlicet superiorem seu spiritualem hominem, secundum amplio-rem capacitatem Deo adimpleat, satisfietque; hoc tamen aliter, atque aliter fit, reperire enim est nonnullos, ad Dei amorem ex ipsa naturali modestia, mansuetudine, & indole bona perquam faciles: alios autem aridos, & ingustu amoris diuini valde siccos; quin etiam in seipos rigidiores, virili pectore, quidquid mentali negotio annexum fuerit amicitatis, reijcere, ac transcendere. Atque ex hac tam notabili (scilicet in praxi) differentia, solet contemplatio in affirmatiuam, & negatiuam diuidi; non quod in praxi necessario post contemplationem affirmatiuam, negatiua sit assumenda; sed quod contemplatio spiritum, siue mentem firmiori, & clariori rerum diuinarum cognitione, & amore diuersimodè perfundat. vnde etiam contemplationem

in modum affirmatiuum, vel negatiuum commodius pro praxi diuidimus; vt vel amorosè, vel aridè pro sua cuiusque natura, humore & tractu illam perambulet, talemque modum amplectatur, quem sibi proportionatum esse didicerit; cum vterque quosque sui sectatores, paulatim ad summum contemplationis status exalter.

Est autem contemplatio modi affirmatiui, firmus animi intuitus, in Diuinitatem directus cum actuali amorosa degustatione: Contemplatio verò negatiui modi, est pariter firmus animi intuitus in diuinitatem directus, at sine actuali sensibilitate; omnia quæ sunt, & quæ non sunt, transcendens; & sic similiter [ad verum Dei amorem duplici a via peruenitur. prior est delectatio affluentis gratiæ Dei: altera via re-signationis, & crucis, seu afflictionis est. hic homo omni spirituali solatio priuatur, estque hæc via ariditatis, & siccitatis:] scilicet internæ deuotionis. Itaq; nonnulli magis per vim concupiscibilem, & amicabilem dilectionem; nonnulli verò magis per vim irascibilem, & animosam transcendentiam procedant. & sic etiam [quantum c ex gestis mihi conijcere datum est, plus in Hieronymo, & Ambrosio viguit vis irascibilis; in Augustino & S. Thoma rationalis; in Gregorio & Bernardo concupiscibilis.] quod autem eiusmodi contemplatio nondum per conceptum absolutum fieri possit, consequenter dicemus,

I 2

Con-

a S. Thom. l. 3. cont. Gent. c. 39. b Taul. ser. vn. in fest. plur. Mart. c Gerf. Th. myst. pract. conf. 2

Contemplatio modi affirmativi, est secundum attributa Divina Bonitatis, Sapientia, &c.

ARTICVLVS TERTIVS.

EX nunc oportet, vt superior pars hominis, id est, rationalis, in prioribus statibus collecta, admodum spiritui conformem eleuetur, & eundem Deum melioribus fruitionibus præsentem statuatur; non tamen eminentiori modo operandi, scilicet simplici intelligentia per conceptus diuinitatis absolutos, tanquam Primi Entis, & Boni, idq; sine discursu rationis vel vsu phantasmatum, nisi fortè per accidens; quando scilicet [per corporalia mens ad speciem materiæ *a* expertem perducetur;] vel per speciem infusam, aut præuiam voluntatis commotionem (absque actu intellectus eo directo) à Deo excitaretur, quod hoc loco rariùs contingere solet. talis enim est conditio intellectus, attributa diuina contemplantis, vt per aliquales saltem discursus, & illationes vnus ex altero, ac similitudines, Dei præsentiam & fruitionem acquirere, & fouere debeat. per *b* attributa scilicet diuina, id est, per contemplationem diuinæ Bonitatis, Magnitudinis, Sapientia, Æternitatis, Potentiæ, Maiestatis, & similibus, per quæ spiritus illustratus, & intimè perfusus, ad affectus, & alloquia summæ admirationis, reuerentiæ, & collaudis sese protendit; apud illos [præsertim, *c* qui sensibus

quieti sunt, & intellectu non actiuo, atque etiam simplices, & non multum capaces; pleni tamen naturali amoroso affectu, & corde hilares: isti enim in sua ad Deum conuersione, non sunt actiuè in exercitio virium intellectualium, sed sentiunt se magis inclinatos, & dispositos ad exercitandum se in vi concupiscibili: quia in illa statim inflammantur ardenti amore Dei.] ad contemplationem autem puram aliquando mysticum pertingere (saltem in actu transeunte) consequenter dicemus,

Subindè etiam sine attributis diuinis ad nudam essentiam penetrat contemplatio.

ARTICVLVS QVARTVS.

Post attributorum diuinorum contemplationem practicam, subindè affectus amoris, & complacentiæ silentiosè admodum irrepit, intellectuque lumen ex amoris præstantia refulgens, porrigit; quo altius, & simplici quadam intelligentia essentiam diuinam absque attributis contemplari valeat: ex ipsa hac eleuatione iterum occasionem assumens, vt intellectualibus, & affectuosis operationibus proprijs, superior euadat, & magis spiritualiter spirituum Conditori vtiatur; comite tamè phantasia, licet non seruiente, & hoc ipsum contemplatore non aduertente; ita vt mysticus ad se ipsum rediens, & notitia reflexa, vt potest melius, habitam

a S. Dion. b Cassianus de volunt. Dei, p. 2. per tot. c Harph. l. 2. p. 7. 6. 21.

bitam fruitionem illustrans, admirari soleat hanc sui supra seipsum elevationem, & diuinæ communionis præstantem modum. & certè ad eiusmodi excedentem diuinæ fruitionis perceptionem, omnes contemplantis conatus diriguntur; vnde etiam frequenter contingunt mystico, qui vitiorum, aut distractionum molestijs singulariter nõ distorquetur. Similibus autem modum contemplationis affirmatiuæ magis, quam negatiuæ conducere, consequenter dicimus.

Contemplatio Diuinitatis, pro vt transcendit omnia, ob diuersos modos operandi, hoc loco raro prodest.

ARTICVLVS QVINTVS.

ADmirabilis est interioritatis variatio, postquam contemplatio amorosæ diuinitatis, sub conceptu Entis absoluti, aliquamdiu [puta per annum plus minus] perstiterit; quandoque enim mysticus distractionum, & tentationum molestia ita perturbatur, vt internam quietem haud quaquam possit consequi; mox in sua conuersione ad Deum, ita elongatum se reperit, vt aliud non possit, nisi vt sibi exoptet aliquid interioritatis. Subindè habita interioritate, postmodũ indagari prius incipit, quorsum scilicet, an supra, vel infra, ad dextram vel sinistram sese dirigere habeat; percipit etiam interdum prælibamen duntaxat illius, quem diligit anima eius; modò collucet lumen

intellectuale transiens, rariùs perfeterrans; idque aut nullo, aut modico concomitante affectu. Tandem cum spiritalis dispositio optima fuerit, & potentia intellectus, ac voluntatis adæquate & simultaneè à Deo benè affectæ, assequitur duntaxat suum intentum.

In his porrò modis habendi, & cooperandi, cum sit aliqua interna occupatio, & fruitio, paulatim magis, & magis intensa; valdè vtiliter mysticus ab exterioritate protegatur, & ad intra plus, minusq; benè disponitur. at conuersio ad Deum, pro vt ipse est omnia, & primum Ens, ac Bonum (alia verò nihil comparatiuè) adducit conceptum, prædictos modos habendi, & acceptandi transcendentem, & mysticum sine moderamine, & ordinato progressu, ab inferioribus supra sortem, & conditionem; ita quidem vnica conuersione eleuantem, vt facta tali conuersione, dein aut non habeat correspondentem fruitionem, ac suspendentem attractum animum à relapsu ad ea, à quibus, vt impertinentibus se auerterat, & vt à sibi benè proportionatis inceperat; ita vt diuinæ contemplationis locum, inanis, vacuus, & obscurus conatus occupet, cum enim natura à commutabilis boni appetitu, & gustu liberari nequeat, nisi incommutabilis boni communicatio ei substituatur; aliter fieri non poterit, quã vt post (vilem quidè auersionem ab ijs, quæ Deus non sunt) sed superficialem conuersionem eorum, quæ Deus sunt, aut ad obscurem phantasma, aut ad quæuis obuia decidat, ac raro admo-

dum utilitatem inde percipiat. Cum ergò diuinitatis absoluta imago, siue representatio vt primum Ens, siue Bonum tempore orationis mentalis vitali, & reali perceptione non affecerit, nec animum in firmum intuitum attraxerit; absque vlla hæsitacione (præsertim cum indè tepiditatem aduerterit) ad aliquod diuinorum attributorum, velut omnipotentia, misericordia, leueritatis, & similia se conferat; quo ita obiectum conforme suo statui, dispositioni, & operationi acquirat, & tempus non otiosè, ac sine fructu expendat. Iam verò de modo continuandi mysticam contemplationem, consequenter dicendum erit.

Quod interruptio fruitionis restauretur auersione mystica, quamdiu contemplatio est affirmatiua.

ARTICVLVS SEXTVS.

HAllucinantur hoc loco mirum in modum contemplatiui, sibi imaginantes, quasi aut semper, aut frequentissimè ad modum, & fruitionem simplicis intelligentia, se ipsos eleuare possint; tristitia, & tædio spiritali frustra se discruciantes, cum ad medias, aut inferiores species, vel imaginationes se ipsos relapsos intuentur: quum tamen hoc loco cardo rei versetur, non tam circa omnimodam continuationem, quam qua ratione expedite reintegrari possit fruitionis interruptio; pro qua quidem restauranda, aliud non sollicitè

requiritur, quam vt ipso instanti, quò contemplans aduertit, se ad alia distractum, actu obliuionis eorum, quæ cogitabat, aut auersionis eorum quibus aliquali affectu detinebatur (vt quæ nihil sint respectu Dei, qui omnia est) non tam actu resistentia, aut pugna, quam relictionis, & auersionis deserat, & illud ad diuinitatis recordationem sese conuertat. ipso enim instanti conuersionis, quamdiu contemplatio fuerit amorosa, seu vitaliter, & cum gustu spiritali afficiens, diuinæ bonitatis similitudo consurgit; quam etiam subito affectus rapit, intellectus inspicit; affectus autem iterum resumit, & stringit, vt intellectus illam penitiùs illustret; & ita frequenter, aut potiori orationis mentalis tempore.

At si complacentia illa contemplatio paulatim euauerit, modus quidem auersionis ab ijs quæ sunt, & quæ non sunt, ac pro nihilo reputantur, omninò retinendus erit; cum mysticum facile à tentatione, & remora quacunque expediat: Modus verò conuersionis ad Deum qui omnia est, vt plurimum inutilis erit, & ad otiosum intrinsecum phantasma obscure deducens, ac improporcionatè eleuans contemplatorem, & supra modum, speciesque congruas; ex quibus tamen obiectum ad contemplandū sibi representare possit. Interruptio porrò fruitionis diuersimodè contingit. Primò, per eiusmodi improporcionatam eleuationem, aut transcendentiam, quæ vt iam b dictum est,

hic art. 3. 4. 5. 6.

est, corrigitur. Secundò, quando amicabilem fruitio pro presenti finitur, & ad sequentem meliorem disponitur; & talis interruptio in hac vita caueri non potest. Tertiò, quod magis in praxi frequens est, quando [a appetitus mouet aliò,] & tunc actu non cognoscit, quia non adest attentio: [vnde & b phantasmata in organo conseruata interdum non actu imaginamur.] & cum contemplan ab inordinatis affectibus nondum depuratus sit, non potest non per appetitum vitiatum frequenter alio moueri, & consequenter facillimè interruptionem vitalis contemplationis incurrere. quia si [illud c attentius operamur in quo delectamur,] & delectans appetitus aliò facilè trahat; quomodo non multoties ab actuali, simplici, & vitali contemplatione decidet? ac difficilè, imò quamdiu appetitus vitaliter aliò mouerit frustra, per conuersionem ad Deum (qui totum, & omnia) improporcionata eleuatione, ac speculatione potiùs, quàm contemplatione sese eleuabit: illa enim verè superficialis, & inutilis speculatio, non contemplatio dici potest, quando quis non per realem, sed superficialem ad Deum tendentiam vult actualiter cum vitali benè afficientia, & spiritali gustu Deum contemplari; licet de vitali ad Deum gustu nihil habeat, & consequenter intellectus non possit speciem proportionatam ad actualem operationem elicere, nec fruitionem per operationes sibi inuicem influentes continuare. Et ideo

si facta ad Deum conuersione phantasia, & ratio non satis ligentur, & mens ad euagationes dilabatur, per attributa diuinitatis scilicet, omnipotentia, bonitatis, iustitia, misericordia, & similia; at quidquid demum à distractionibus, tentationibus, & impertinentijs prohibere poterit, ad puram vitalem, & amorosam ad Deum conuersionem sese disponat: vt ita ad minus vitiliter tedium & internum otium declinet.

Cum autem ex inordinata inclinatione ad fundum, & primum principium dilectionis diuinae (ex originali iniustitia vitiatum) varia mala profluant, consequenter dicimus,

Quod contemplatio, qua fit per inhaesione, aut expectationem deducatur ad falsum otium.

ARTICVLVS SEPTIMVS.

Sicut illi, qui nuda conuersione ad Deum, in tanta diuersitate habendi, & operandi, vno eodemque modo omnia transcendere conantes deficiunt, & ad hic & nunc praesens, parum conformiter operantur; ita alij longè peius, per nudam expectationem à vera reali que contemplatione aberrant; dum (licet nulla singulari dilectione à Deo dignati) passiuè se habere volunt, & absque vlla operatione expectare, quid in illis loquatur Dominus. tum enim non tam est tempus, vt
in il-

a S. Thom. l. 1. cont. Gent. c. 55. b ibid. c. 2. q. 33. a. 3. 6. d hic a. 5.

in illis loquatur Dominus, quam ut ipsi actibus humilitatis, aspirationis, contemplationis attributorum diuinorum, aliorumve similibus sese paulatim disponant, & moderato progressu ad puras diuinæ essentiae visiones formandas exhibeant.

Obseruandum est ergo, quod [Deus non sic in omnibus operatur agentibus, ut & a ipsa non operentur; sed operatur in quolibet finaliter, effectiue, & formaliter; ut tamen & ipsa etiam agant.] nam [super modum b communem, quo Deus est in omnibus rebus per essentiam, potentiam, & presentiam, est vnus specialis, qui conuenit naturæ rationali, in qua Deus dicitur esse sicut cognitum in cognoscente, & amatum in amante; & quia cognoscendo, & amando creatura rationalis sua operatione attingit ad ipsum Deum; secundum ipsum specialem modum, Deus non solum dicitur esse in creatura rationali; sed etiam habitare in ea, sicut in templo suo.] qui ergo per nudam expectationem ad Dei contemplationem pertingere vult; is Deo non per cognitionem, & amorem, sed per falsum otium, & non cooperari coniungeretur, & secundum communem modum, quo Deus etiam in lapidibus est per essentiam, potentiam, & presentiam, ad instar lapidis durus, aridus, & vitali operatione destitutus, sibi soli remaneret. Et certe si ipsa [beatitudo c consistat in ultimo hominis actu, & necessariò ad illam requiratur opera-

tio,] quid non sentiendum erit de illa beatitudine, quæ in contemplatione diuina à nobis in hac vita acquiritur. Eapropter dubium nullum est, quin nuda expectatione diuinam operationem præstolantes, seipsum viribus destitutos, & nullo obiecto detentos, omni naturali, inordinatæque volubilitati, & ad quoduis distractiuum (saltem representatiue suscipiendum) liberè, & soluta interioritate sese exponant. Licet enim non tantum vtile; sed & necessarium sit, post adhibitos conatus sese Deo, eiusque voluntati subijcere, ac patienti resignatione expectare, donec à Patre luminum auxilium aliquod adueniat: attamen longè vtilius est interea aliquid agere, scilicet ad Deum suspirare, seipsum contemnere, Deum reuereri, & similes actus producere, quam sola expectatione (quæ aliud non est, quam falsum otium) contemplationem peragere velle; quod quidem non minus nociuum, quam temerarium foret. nociuum quidem, eo quod diuersis conatibus aspirationis, recordationis, simplicis Diuinitatem reflexionis, & similibus seipsum non promoueret. Vnde sicut in mari circumnatans, si ideò litus nollet petere, eò quod incertæ nauis, aut nimium distantis præstolaretur aduentum, iure merito suffocaretur; ita profus eiusmodi interiorem suam domum vacantem, septem alijs spiritibus nequioribus exhibere posset: cum hoc loco nondum liceat ab operationibus cessare, & felici otio d mystico (in quo

passi-

a. l. p. q. 105. a. c. b. ibid. q. 43. c. l. 2. q. 3. a. 2. c. d. ut infra 2. p. decis. 6. a. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

passiue quis agitur) perfrui. temerarium verò, eo quod actus diuinitus infusus, qui ita inaniter expectantem adimplere deberent, sibi promitteret; non obstante, quod actus infusi à mera Dei gratia, & benignitate, sincero amore militantibus ad solamen, & confortationem, & hoc rarò quidem immitti soleant; non autem ad inflammandum otio, & pigra hæsitacione oscitantem. Hisce de causis prudentiores mystici, longa praxi studiosè aduertentes damna, & pericula a otij falsi, diligenter admonent, & inculcant, vt ea summo conatu quisquis euitare studeat.

Itaque ne mysticus, aut ad Deum, qui omnia est, conuersione: aut transcendentia eorum quæ sunt, & non sunt, per saltum vacua eleuatione, vel dissoluta expectatione; plures simili modo inutiliter & molestè transactos annos deploret; ordinata, & diligenti obseruatione contemplationis species *b* formare, & perficere discat. Contemplatio enim continuatur non per inhaesionem, sed per nouam formationem, seu operationem, siue aspirationis, siue recordationis Dei, secundùm eius attributa, videlicet æternitatis, maiestatis, bonitatis; vel secundùm esse diuinam, pro vt est primum Ens, & Bonum; siue etiam pia aliqua meditatione, quousque ad contemplandum quidpiam obtinuerit; si tamen inordinatæ passiones (quod apud eiusmodi desides familiare est) insurgerent, expedit potius mortis

horrorem, inferni squalorem, & quidquid tandem à vitijs deterrere potest, ob oculos ponere, quam inordinatis appetitibus liberum accessum præbere. tali enim tempore *c* magnus quidem est qui inuenerit sapientiam; sed non est super timentem Dominum. quo verò operationis medio falsum otium caueatur, & fruitio contemplationis continuetur, hic consequenter, & specialiter dicendum erit.

Contemplationem non per firmam inhaesionem, sed operatione noua per trinariam distinctionem formari, & continuari debere.

ARTICVLVS OCTAVVS.

VTrique iam dicto errori, scilicet conuersionis ad Diuinitatem per immaturam transcendentiam, aut nudam expectationem, tertius accedit; quando videlicet primam illam speciem, aut representationem, quam ex conuersione ad Deum, aut recordatione Diuinitatis consequuntur, tam firmo tenaciq̃e amplexu constringunt, eiq̃e inhaerent, ac si vel vinculis & clauis ferreis ei confixi essent, quoquo modo conantes illam speciem retinere; idq̃e tam diu, donec & speciei, & representationis memoriam deseruerint, ad-nescio quod non obscurum phantasma, vel inanem chymaram delapsi. vnde ad seipos reuertentes, nihil diu-

K ni gu-

a *Canf.* 3 p. c. 14. *Thom. à Iesu. de orat. dist. l. 1. c. 11.* *Barbanj. de occult. semis. p. 2. c. 5.*
b *hic art. 3. c Eccles. 25.*

ni gustus, aut viuacitatis; quin imò non nisi tenebrososum, & onerosum fundum reperiunt; meritò ex sola hac notitia spiritu interno ex præcordijs ingemiscente: quo facto iterum simili conuersione acquisitam, & obiectam confusam Dei similitudinem sollicitè retinent; donec, ut prius, semidelirent, suspirentque: atque ita ulterius quid agendum ignorantes pene tabescunt. & licet omnia tam superiora, quam inferiora transcendere; ad Deum se conuertere, & eidem firmiter adherere uelle, bonum sit: (fundantur enim omnia hæc in appetitu uisionis beatificæ; in qua omnia transcendentis in primo instanti beatitudinis Deum uidebimus sicuti est: & æterna firmitate constringentes omnem moram, & cogitationem superexcedemus) longè tamen est alia uitæ præsentis misera conditio, qua cæcutientes, & ad quælibet prolapsi, uix aliquid Dei cognoscimus, & diligimus; ita ut nostrum & acquirere, & habere, seu retinere, successiua, & ordinata dispositione obtinere cogamur. ne ergò contemplator internæ fruitioni insistens per improporionatam tendentiam, nudam expectationem uel indiscretam retentionem in interiori homine obdormiscat, aut senior euadat, per nouas operationes, quæ animi expergefactiones sunt, sese ad spiritus viuacitatem erigere debet, & tanquam præambulum necessarium, quodcunque obiectum, aut mouens, uel distrahens per actum obliuionis primo deserere.

a S. Thom. opusc. de beatitud.

Quo quidem facto, ipso instanti operari incipiat trinarum distinctione, & primo sibi repræsentet, seu cogitet diuinitatem per aliquod attributum sapientiæ, potentiæ, uel simile, aut absolutum aliquem conceptum puta *Essentiæ*, aut summi Boni, pro ut in præsentiarum contigerit posse fieri; & hoc ipsum toties, & tamdiu, quousque aliquem diuinæ bonitatis gustum affectus fuerit, siue secundum sensibilem, siue secundum spirituales dilectionem. Verum quia [participatio diuinæ bonitatis, & gratia non est principale a mouens ad Deum,] non oportet illicò, & statim ut quispiam in sua ad Deum conuersione, aliquam benè afficientiam consecutus fuerit, omnes intellectus operationes deserere; hoc enim esset se bono priuare, digestionem consecuti boni præscindere, ad uisum animi ad euagationem prout disponere, ac obscurum tædium acquirere; sed pro secundo permittat, ut ex iam habito uel sensibili, uel spirituali gustu, intellectus agens speciem efformet, & ut illa species ab intellectu patiente recipiatur, & subtilior reddatur, totamque habiti gustus perfectionem penetret, exprimat, & eloquatur: ac pro Tertio, ex utriusque intellectus actione, Dei complacentia, seu amor diuinus producat.

Iam uero pro hac præxi ordinatè peragenda, non est quod contemplans simul, & in actuali exercitio sollicitus sit intelligere, aut scire, quomodo intellectus agens, uel patiens species efformet, aut subtilicet; sed satis est pro hoc loco,

loco, & praxi, vt habito Dei gustu, non illicò omnem operationem intellectus præscindat; sed sinat intellectum bonum inspicere, ac firmiter intueri; sic enim intellectus per se bonum videns, illud ipsum bonum sua illustratione pulchrum, & lucidum facit; & ex sua fecunditate, & natura operandi, boni ipsius naturam penetrat, firmiter stringit, & in amorem spiritualem subtilizat. quo ita spiritus ad imaginem Dei per potentias scilicet intellectus, & voluntatis creatus, ad eius similitudinem tripliciter operetur; scilicet per intellectum agentem similis Patri, per intellectum patientem similis Filio, per voluntatem autem seu dilectionem Dei actualem, ex vtroque intellectu prouenientem Spiritui sancto. Et hic quidem modus operandi tripliciter, scilicet per operationem intellectus agentis, & operationem intellectus patientis, & amorem ab vtroque in voluntate excitatum, ita nobis naturalis, & familiaris est; vt nihil etiam ad amorem, & vitam humanam spectans à nobis peragi possit, quin prius ad intra, & mentaliter ita operemur, & quod mente cognouimus & diximus, postmodum per os, verba, & voces prius eloquamur, alterique manifestemus. Vnde etiam verba oris, non tam verba sunt, quam signa conceptuum, & locutionis internæ. Ex tertio itaque, quo est complacencia, & amor quidam Dei, aut diuino-notum; iterum per intellectum agentem formatur species pro primo; quæ species pro secundo recipitur ipso in-

stanti ab intellectu patiente, & ex vtroque pro tertio iterum producit amor; atq; ita consequenter, donec vel alteri rei vacandum sit, vel (quod frequentius contingit) ariditate constringatur, vel distractione ad impertinentia rapiatur.

Non obstantibus tamen omnibus, & singulis vicissitudinibus internis, & externis, quibus mystica continuatio interrumpi potest, oportet vt omnium primò præambuli loco, exterioritas, seu quidquid ad presentem recollectionem non conducit, deseratur; dein trina distinctione, operatio, seu verbum internæ, diuinæque fruitionis assumatur. circa quam iterum monemus, ne multum sollicitus sit contemplator, dum aliquid amoris consequitur, vt distinguat trinariam dictam operationem, aut propriam ignorantiam vel ingenij grossitiem obrudat, tanquam talia minus intelligere, aut facere possit; nam prima repræsentatione facta, alia duo ex natura rei consequuntur in instanti; & certè post primam talem speciem, si illa realis, & benè afficiens fuerit; tam citò non posset quis distrahi, quin prius alia duo expedita forent, ob instantaneam substantiæ spiritualis actiuitatem. Posito autem quod animus aut aridus, aut ad euagationem pronus sit, nec per aliquod Dominicæ passionis mysterium, nec virtutis exercitium, puta resignationis, patientiæ, humilitatis, aut simili pia cogitatione firmiter ligetur; tum longè melius fecerit contemplator, ad euagationem intellectus dulciter cohibendam, si post remotio-

nem impertinentium, dein etiam de industria triplicem distinctionem operationis examinet, & circa illas formandas occupetur; quam quod communi, & imaginaria transcendentia, altiora, & remotiora inaniter cogitet, aut penè brurali, & cæca expectatione omnia interiora ad quæque distrahentia, in dissoluti animi languorem exponat. Verùm si adhibita occupatione præambuli, seu dispositionis colligentis ad intra, quod fit per auersionem, & obliuionem omnium, quæ Deus non sunt, & trinarum operatione iam dicta, plures, aut ariditates, aut distractiones occurrunt; consideret, oro, qui profectui spirituali intendit, quid tædij, torporis, tentationis, distractionis & quidquid tandem miseriarum sustineri potest, ipsi non esset sufferendum, si tali quali conuersione ad Deum, & mox reuera ad imminens tenebrosum phantasma stolidæ expectatione procumberet. De hisce porrò operationibus trinarijs non hoc loco, sed *a* alibi latius & profectui spirituali vtilius dicendum esse iudicauimus. Quamdiu vero contemplans, per similes operationes Dei præsentia frui possit, iam consequenter dicemus,

*Contemplatio siue de attributis diuinis,
siue de nuda essentia diuina, durat
vsque ad initium priuationis.*

ORdinata ergò distinctione ad internas operationes, siue attributorum diuinitatis, scilicet omnipotentia, bonitatis, iustitiæ, & similibus, siue nudæ essentiæ, videlicet pro vt Deus est summum Ens, & Bonum; sedulo intentus contemplator, propter varia diuinæ naturæ consortia, etiam varias species similitudines & eleuationes suscipit. Est enim status contemplationis, verus & primus ascensus mysticus, licet modi naturalis. vnde etiam in principio per instantaneas ad Deum tendentias, expeditè ad diuinorum cognitionem, admirationem, reuerentiam, & collaudationem erigit animæ spatia, & amplitudines: Dein paulatim firmiori aspectu intuetur, & ad nutum retinet, persistens in ampla eleuatione, ad quam in initio visus, & vota erigebantur: in summo tandem ea, quæ spatiosa erectione habebat, vt propria, & penè naturalia possidet. quousque per deficientiam optima quæque dispareant, vt non sine admiratione huius status mutationem proprijs culpis (licet non rectè) attribuat, atque ita statui priuationis initium ponat, *b* vt dicetur infra. sicut etiam de spirituali profectui, *c* duratione, & transitu à contemplationis (siue affirmatiui, siue negatiui modi) ad priuationis statum. Quæ verò tam circa vnum, quam circa alterum modum contemplationis eueuiant, priusquam mysticus ad priuationis

nis

a 2 p. Dec. 6. b 2 p. decis. 3. c Decis. 8 a, 2.

nis statum (saltem pro vt in medio practiciari solet) transeat, consequenter dicemus,

*Contemplatio affirmatiui & negatiui
modi in praxi contingit
promiscue.*

ARTICVLVS DECIMVS.

EO quod subindè in actu transeunte illis, qui amorosè procedunt, ariditates; illis autem, qui ariditate cibantur, amoris beneficentiæ contingant; ideò vtiliter mysticus quædam in contemplatione negatiua exposita perlegere poterit, & experiri, num ipsi adhuc aliquid in præsentiarum practicandum obringat, priusquam ea, quæ in statu priuationis habentur, assumat. Et quum circa finem contemplationis amorosæ species admodum spirituales, & ab omni eo quod amoris sensibilitatem redolet, disiunctæ sint; non sine fructu legentur ea, quæ in modo contemplationis negatiuæ posita sunt. sicut & à contemplatore negante, ea quæ modi sunt affirmatiui. in praxi enim promiscuè operationes de Deo affirmantes vel negantes seruiunt, & subindè contemplator, qui amorosè procedit vtilius (præsertim in ariditate) de Deo omnia negat, quam affirmat: & similiter contemplator, qui spirituali solum dilectione per negationes, & transcendentias exercetur, vtilius (præsertim si spiritualis iucunditas, & serenus intellectus affulgeat) de Deo om-

nia eminentèr affirmat. non enim est aliud affirmatio, vel negatio, quàm modus proportionatus, aut medium perueniendi ad finem, & simplicem Dei contemplationem, ac dilectionem. adepto ergò fine, cessat medium, & iungitur mysticus Deo per ipsam vnionem, ad quam aliquando melius per affirmationem, aliquando verò per negationem in praxi peruenitur: idque tamdiu quousque etiam in priuationis initio sit constitutus. & cum inferius *b* de spirituali profectu, duratione, & transitu à contemplationis vtriusque modi ad priuationis rigorosæ statum, satis dictum sit, nunc Synopsin status contemplationis modi affirmatiui subiicimus,

*Synopsis status contemplationis modi
affirmatiui.*

ARTICVLVS VNDECIMVS.

EGo dilecto c meo & ad me conuersio eius. ac si diceret: O pia anima, quæ ex gustu diuino loqueris, & dicis paululum cum pertransissem eos, nimirum sæculi affectus, & tantisper in notitia, & amore rerum diuinarum per meditationis, & aspirationis status, cælesti sponso, & Dominatori me consecrassem, suauißima illius præsentia frequenter ab aliquot iam annis impinguatam me reperio, ita vt non amplius tarda meditatione, aut aspirationum scintillis me ipsi consignare habeam; sed firmo amorosoque intuitu mentis & spiritus capaciter in cælestes il-

K 3

lius

a inf. decis. 8. b decis. 8. a. 11 c Cant. 7.

lius amplitudines diffundere valeam, ac spatiosa iucundaque contemplatione in mea tendentia, sponsum ad me conuersum amplectar: Obserues velim quod modus, cum quo dilecto esse potes & debes, considerandus sit ex conuersione, qua & ipse Dominus se ad te conuertit; quæ certè conuersio non semper vno, eodemque, sed vario modo contingit: aliquando enim postquam te ad diuinæ præsentia contemplationem tradideris, non tam facilè, & expeditè in conuersione suauitatem cœlestem inuenies, & idèd, ne te ad alia diuertas aut distraharis, ad attributa diuina contemplanda te conuertas oportet, v. g. immensæ diuinitatis, potentia, sapientia, bonitatis, & similia, vt ita amore succensa, in affectus admirationis, reuerentia, & laudis te extendas. & certè taliter, & non aliter ordinariè se conuertit ad te diuina præsentia; quam nimirum per notitiam & dilectionem attributorum: non diu autem (licet sapius) secundum puram & essentialem quandam contemplationem. & idèd conuersio eius est ad te, id est, ad videndum, & contemplandum se præbet, vt lumine, & similitudine interueniente, aliquam illius formam, & speciem acquiras, quemadmodum qui amicum videre vult, lumen aliquod proportionatum ad videndum prius, habeat, oportet: tale autem lumen internum hoc loco est illa notitia, quæ ex intuitu magnificentia diuinæ profluit.

At si quandoq; intimior dilecti con-

uersio ad te fuerit, & quasi aperta diuinæ essentia præsentia, non sub alicuius attributi, verbi gratia sapientia; sed absoluta repræsentatione, vt quæ summum bonum sit: id ipsum non ordinariè appetere debes, nec limites conuersionis excedere, quæ vt se facilè conuertit, ita & facilè auertit. idèd etiam ordinario exercitio intellectum & voluntatem occupare debes, scilicet luminosa, & affectuosa contemplatione; ita tamen vt paulatim penitus ad Deum conuersa, illius contactum suscipias, ex dicto contactu, vbi ad te ipsam reuersa fueris, pulchriorem similitudinem habitæ communionis fabricatura; idque toties, quoties fieri poterit, reassumendo tamen attributa diuina pro medio, & occupatione intrinseca, tendente ad optatam conuersionem, & fruitionem.

Insuper obserues velim, ô pia anima, quid sit dicere: Ego Dilecto meo, & ad me conuersio illius: indubiè enim ex gaudio cordis ita loqueris, & dicis; scitote ô deuoræ consoladales, quod singulare solatium mihi obrigerit in præsentiarum: non enim sicut pluries contingere solet, aut distracta, aut arida prohibita fui à conatu meo; nam mox, cum me ad diuina spectacula conuerterem, illicèd & illa ad me conuersa percepi; ita vt magnam gratiam post labores, & sollicitas mentis tendentias, affecutam me fatear per interna solamina. Jam verò licet hæc ita fiant, meminisse tamen debet pia anima, quod si volubilis vitæ humanæ inconstantia etiam

etiam feruentem mysticum, & diuinorum expertem, ad eaduca (saltem obiectiuè contuenda) à fruitione cœlesti tetrahat: quanto magis illum, qui in contemplationis lumine, & amore, ac diuina magnitudine conspicienda initium prius & fundamentum iacet, sæpè interturbabit? Et idèd sollicitè à rebus eaducis tanquam à nihilo, & quæ Deo comparatæ nihil sint, cogitatum, & affectum auerte; & ad diuina interiora appetenda conuerte, simul obseruando, qualis sit conuersio Dilecti. cum enim non semper se præbeat statim ad factam illius quæstionem, fortè prius allicere uolet, & aliquem sui præsentiam communicare per solam operationis actionem, qua anima sibi exoptat diuinam præsentiam, aut fortè aliqualem gustum, qui ad Dilecti indagationem, & ubi inueniendus sit, conducatur.

Quando uerò diuina conuersio fuerit constans, & suauitate plena, tum perfectè licebit trinaría distinctione diuinam præsentiam continuare; ut scilicet ex bonè affici interno, species & similitudo habitus illius gustus efformetur, quæ pro secundo mox subtiliùs perficiatur per se, seu ipsiùmet intuitum præsentis boni, absque eo, ut necesse sit, cogitare quomodo formanda sit aliqua species: hoc enim intellectus ex sua fecunditate præstat, & pro tertio rationem habitus boni exprimit, fruitionem, & quietationem amantis in amato incipit, renouat, fouetque. ex bono enim retento semper noua bonitatis imago prouenit, ut bonum intensiùs maneat;

donec aut interruptio aliqua contingat, aut noua operatio assumenda sit. Et certè de huius trinaríæ distinctionis facilitate nihil habes dubitare, nam posito tantum aliquo gustu diuino, illicò ex naturali actiuitate, & ordine spiritualis modi, animæ potentia quasi dentibus comminuunt, & subtiliorem, magisque spirituales amorem exprimunt. Et hac distinctione obseruata expedita eris ad Dei conuersionem, quoquo modo tandem illa contigerit. singulariter etiam euitabis falsum illud otium internum, quo abduci consueuerunt, qui post factam tendentiam aut recordationem Dei, illius repræsentationis speciem, uel potius obscurum quoddam phantasma, quodq; nihil vitalis afficientiæ, & gustus diuini contineat, per firmam inhæsiōnem retinere uolunt: sic enim potentias constringunt, & ab operatione impediunt, ac interioritatem infinitæ magnitudinis capacem, illaqueant, omniq; actione, & boni communionem sese destituunt. quod similiter faciunt, qui nihil operari uolunt; & qui in quiete diuinas operationes, actusq; infusos præstolantur; & dum diuina expectant, media acquirendi diuinam præsentiam negligunt: quasi non meliùs foret inter expectandum, aliqua actione sibi prodesset, quam otiosa expectatione, & uacua interioritate ad tentationes, & appetitus creaturarum dilabi.

Eapropter signanter dictum est: Ego dilectio meo, & ad me conuersio eius, quasi dicet: Ego primò, tanquam ad meam beatitudinem conuerto me ad Deum

Deum, dein ille vicissim se ad me conuertit, quo ita mutua actione boni communicatio, & distributio fiat. sicut enim Deus ad seipsum, & ad intra se conuertit trinarum operatione personali, qua constituitur Pater, & Filius, & Spiritus sanctus; sic etiam ad extra scilicet erga piam animam per consortium diuinæ naturæ se communicat; & ideo etiam oportet esse operosam conuersionem animæ ad Deum; idque non tantum trinarum illa distinctione, qua intellectus agens ex aliquo Dei gustu speciem aliquam fabricat, quam illicò intellectus patiens spiritualiter perficiendam arripit, ut ex utroque benè & melius affici, amor producat; sed etiam adhibita obseruatione substantiali, status, secundum quem conuersio illius, id est, diuinæ præsentia in vita contemplatiua, & firmo amoroso intuitu mentis aliter, & aliter se habet in initio, à medio, & à medio à suo optimo.

Interea ergò, quod mysticus in statu contemplationis fortè vno, alterovè anno dulciter ad dilectum se conuertit, in initio quidem huiusce status tantam diuinæ Eminentia Maiestatem plus admirando, quam cognoscendo reueretur; in medio autem propius, clariusque intuetur, & collaudat; in sum-

mo tandem viciniore aspectu, & teneriori dilectione gaudet. & ideo pro ut variatur modus conuersionis Dei, sic etiam piæ animæ susceptiones variantur; quæ in singulis hisce differentijs, & spiritualibus regionibus trinarum etiam distinctionem expetunt. Tandem ubi in summo contemplationis amorosæ, nihil ultra inueniri poterit ad conformem fruitionem, ut penè ignoreretur, quid ulterius agendum sit; Bono animo aggredienda erunt ea, quæ in contemplationis negatiuo modo dicuntur, non tamen eo fine, ut statum contemplationis modi negatiui expressè, sicut modi affirmatiui exerceat; sed ut eo diligenter perlecto experiri liceat num fortassè aliquid supersit aut fruitionis, aut modi conuersionis, quo in spirituali complacencia gloriari liceat, & dicere; Ego dilecto meo, & ad me conuersio eius: aut saltem *a* in prioribus exercitijs dilecto suo sit fidelis perfectiori modo; si hic Plato iubeat quiescere & ad status modi supernaturaliter operandi, non detur transire. Et hisce quidem de statu contemplationis modi affirmatiui dictis, ad ea quæ sunt status contemplationis modi negatiui, consequenter transeundum erit.

a ut infra decis. 9.

TER.